

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.015.02.2021

Pani
Agnieszka Sejfried
Dyrektor
Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej
„Amicus-Ludowa” w Częstochowie
ul. Ludowa 100
42-215 Częstochowa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/21/089 „Realizacja zadań opiekuńczo-wychowawczych w domach dziecka”

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Amicus-Ludowa” w Częstochowie ¹ ul. Ludowa 100, 42-215 Częstochowa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Agnieszka Sejfried, Dyrektora Placówki od 7 stycznia 2013 r. ² (akta kontroli str. 3-5)
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zgodność organizacji procesu udzielania pomocy w domach dziecka z obowiązującymi przepisami prawa. 2. Działania opiekuńczo-wychowawcze realizowane w domach dziecka. 3. Działania w domach dziecka podejmowane w związku z wystąpieniem sytuacji epidemicznej spowodowanej COVID-19.
Okres objęty kontrolą	Lata 2019-2021 (do dnia zakończenia kontroli), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli miały wpływ na działalność jednostki w zakresie objętym kontrolą.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 3 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontroler	Waldemar Góra, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/103/2021 z 10 maja 2021 r. (akta kontroli str. 1-2)

¹ Zwana dalej „Placówką”. Podmiot prowadzący Placówkę: Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom ze Środowisk Zagrożonych "AMICUS" ul. Legionów 50 42-202 Częstochowa REGON: 240651384, zwane dalej „Stowarzyszeniem”.

² Osobą zastępującą Dyrektora Placówki w czasie jej nieobecności była Pani Katarzyna Gmitruk – wiceprezes Stowarzyszenia.

³ Dz. U. z 2020 r. poz. 1200, ze zm., zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Uzasadnienie oceny ogólnej

W ocenie NIK, Placówka zapewniła niezbędne warunki organizacyjne, kadrowe i lokalowe do należytej realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. W okresie objętym kontrolą w Placówce przebywała odpowiednia liczba dzieci (poniżej 14), a pobyt trójki dzieci poniżej dziesiątego roku życia oraz czwórki dzieci z niepełnosprawnością, wynikał z postanowień Sądu Rodzinnego oraz skierowań MOPS.

Zatrudnieni w Placówce wychowawcy posiadali wymagane kwalifikacje, niezatrudnienie psychologa, pedagoga oraz terapeuty, Dyrektor Placówki tłumaczyła brakiem obowiązku prawnego w tym zakresie oraz ograniczonymi możliwościami finansowymi Placówki, co potwierdził w przekazanych wyjaśnieniach Wojewoda Śląski, który stwierdził, że placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na zlecenie miasta Częstochowa, miały jedne z najniższych kosztów utrzymania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie województwa śląskiego.

Realizowane w Placówce działania opiekuńczo-wychowawcze stanowiły pomoc adekwatną do zdiagnozowanych potrzeb dzieci, która odpowiadała ich problemom, a dzieci zostały poinformowane o przysługujących im prawach. Dla każdego dziecka sporządzono diagnozy psychofizyczne, plany pomocy, karty, arkusze, a także podjęto działania reintegracyjne i zmierzające do usamodzielnienia.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na niezamieszczaniu w diagnozach psychofizycznych wskazań dotyczących pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, sporządzeniu jednej diagnozy psychofizycznej po 316 dniach od przyjęcia dziecka do Placówki oraz sporządzeniu ośmiu planów pomocy dziecku jeszcze przed sporządzeniem diagnozy psychofizycznej oraz jednego 189 dni po sporządzeniu diagnozy, co stanowiło naruszenie przepisów rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej⁵. Powyższe nieprawidłowości stwierdzono na badanej próbie dokumentacji 12 dzieci przebywających w Placówce w okresie objętym kontrolą.

Za prawidłowe NIK uważa podjęcie działań reintegracyjnych i działań zmierzających do usamodzielnienia dzieci, dostosowanie liczby wychowawców zatrudnionych w placówce do liczby dzieci, a także wprowadzenie uregulowań wewnętrznych normujących zasady funkcjonowania placówki w sytuacji epidemicznej oraz realizację wskazówek i zaleceń pokontrolnych innych podmiotów.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny częstkowej⁶ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Zgodność organizacji procesu udzielania pomocy w Placówce z obowiązującymi przepisami prawa

Opis stanu faktycznego

1.1. Placówka działała na podstawie zezwolenia Wojewody Śląskiego na prowadzenie całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej przeznaczonej

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. Nr 292, poz. 1720, zwane dalej „rozporządzeniem w sprawie pieczy zastępczej”.

⁶ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

dla 12 dzieci⁷. Ponadto, Placówka realizowała zadanie publiczne pn. „Zapewnienie opieki i wychowania w placówkach opiekuńczo-wychowawczych typu socjalizacyjnego dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej”, na podstawie umów zawartych przez Stowarzyszenie z Miastem Częstochowa⁸.

Zgodnie z regulaminem organizacyjnym, Placówka realizowała zadania przeznaczone dla placówki opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego i przeznaczona była dla dzieci w wieku od 10 do 18 lat, z możliwością przedłużenia pobytu do czasu ukończenia szkoły, w której rozpoczęły naukę przed osiągnięciem pełnoletniości, a w przypadku rodzeństwa, dopuszczono przyjęcie dziecka młodszego.

Zgodnie z art. 95 ust. 5 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej⁹, Placówka zapewniała możliwość przyjmowania dzieci przez całą dobę¹⁰.

(akta kontroli str. 6-9, 10-51, 52-57, 104-113, 330-335)

1.2. Placówka zlokalizowana była w Częstochowie, ul. Ludowa 100, w budynku posadowionym na nieruchomości użytkowanej na podstawie umowy użyczenia zawartej przez Stowarzyszenie z Miejskim Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Częstochowie¹¹.

W trakcie oględzin przeprowadzonych 18 maja 2021 r. stwierdzono, że w ww. budynku i na ww. nieruchomości zlokalizowana była wyłącznie Placówka, co było zgodne z art. 106 ust. 2 i 2a ustawy o pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 62-75, 76-83, 336)

1.3. Przeprowadzone oględziny potwierdziły, że w placówce zostały zapewnione odpowiednie warunki lokalowe wynikające z przepisów § 18 ust. 3 rozporządzenia w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej i posiadała ona:

- 1) cztery pokoje mieszkalne nie większe niż pięcioosobowe¹², właściwie oświetlone, o powierzchni zapewniającej przechowywanie rzeczy osobistych i swobodne korzystanie z wyposażenia;
- 2) dwie łazienki (z czego jedna z miejscem do prania i suszenia rzeczy osobistych) umożliwiające korzystanie z nich w sposób zapewniający intymność i zgodność z zasadami higieny;
- 3) miejsce do nauki;
- 4) miejsce do przygotowywania posiłków, zapewniające odpowiednie warunki do przechowywania i obróbki żywności, wyposażone m.in. w lodówkę, kuchenkę czy zlewozmywak;

⁷ Decyzją nr PSII.943.1.19.2013 z 21 listopada 2013 r. Wojewoda Śląski wydał zezwolenie na prowadzenie placówki przeznaczonej dla 12 dzieci a następnie, decyzją nr PSII.943.10.8.2015 z 31 marca 2015 r. zezwolił na przyjęcie dodatkowo jednego dziecka, w przypadku gdy przynajmniej jedno dziecko lub jedna osoba, która osiągnęła pełnoletność przebywając w pieczy zastępczej, będąc wychowankiem Placówki, zostały umieszczone w: domu pomocy społecznej, specjalnym ośrodku szkolno-wychowawczym, młodzieżowym ośrodku wychowawczym, młodzieżowym ośrodku socjoterapii zapewniającym całodobową opiekę, specjalnym ośrodku wychowawczym, hospicjum stacjonarnym, oddziale medycyny paliatywnej, areszcie śledczym, schronisku dla nieletnich, zakładzie karnym lub zakładzie poprawczym.

⁸ W okresie objętym kontrolą obowiązywały umowy nr CRU/209/2016 z 25 stycznia 2016 r. (obowiązująca w okresie od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r.), nr CRU/46/PS/51/20 z 8 stycznia 2020 r. (obowiązująca w 2020 r.) i nr CRU/59/PS/61/21 z 8 stycznia 2021 (obowiązująca w 2021 r.).

⁹ Dz. U. z 2020 r. poz. 821 ze zm., zwana dalej „ustawą o pieczy zastępczej”.

¹⁰ Co ustalono na podstawie badania dokumentacji z lipca i grudnia 2019 i 2020 r.

¹¹ Zwany dalej „MOPS”. W okresie objętym kontrolą obowiązywały umowy użyczenia nr CRU/76/R/2016 z 15 lutego 2016 r. zawarta na okres od 1 stycznia 2016 r. do 31 grudnia 2019 r., nr CRU/105/R/2020 z 27 stycznia 2020 r. zawarta na 2020 r. i nr CRU/116/R/2021 z 18 lutego 2021 r. zawarta na 2021 r.

¹² Jeden pokój dwuosobowy, dwa trzyosobowe i jeden czterosobowy.

5) wspólną przestrzeń mieszkalną, w której można spożywać posiłki, stanowiącą miejsce spotkań i wypoczynku.

Ponadto, w trakcie oględzin stwierdzono, że stan sanitarno-higieniczny pomieszczeń budynku nie budził zastrzeżeń oraz że nie stworzono barier i ograniczeń przy wejściu i wyjściu do i z budynku. Zapewniono warunki umożliwiające nauczanie zdalne, udostępniając dzieciom sześć komputerów, skaner i drukarkę, (przypadające na siedmioro dzieci przebywających w Placówce). Dyrektor Placówki podała, że przepustowość łącza internetowego była wystarczająca do potrzeb.

(akta kontroli str. 76-83, 91, 336)

1.4. Zgodnie z art. 95 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej, w Placówce przebywało nie więcej niż 14 dzieci, co spełniało również wymagania określone w regulaminie organizacyjnym.

W okresie objętym kontrolą liczba dzieci wynosiła od siedmiorga do 13: siedmioro dzieci przebywało w lutym 2020 r., dziewięcioro dzieci we wrześniu 2019 r. i w marcu 2020 r., 10 dzieci w sierpniu 2019 r. i od listopada 2020 r. do kwietnia 2021 r., 11 dzieci w miesiącach od stycznia do lipca 2019 r., od października 2019 r. do stycznia 2020 r. i od sierpnia 2020 r. do października 2020 r., 12 dzieci w czerwcu i lipcu 2020 r. i 13 dzieci w kwietniu i maju 2020 r.

(akta kontroli str. 84-87, 330-337)

1.5. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2019 r. w Placówce przebywały wyłącznie dzieci powyżej siódmego roku życia, a w okresie od 1 stycznia do 26 kwietnia 2020 r. wyłącznie dzieci powyżej dziesiątego roku życia, co było zgodne z art. 95 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej.

W okresie od 27 kwietnia 2020 r. w Placówce przebywała trójka dzieci (była to trójka rodzeństwa) poniżej dziesiątego roku życia (z czego jedno dziecko ukończyło dziesiąty rok życia 21 stycznia 2021 r.¹³).

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że dzieci te zostały przyjęte do Placówki na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego w Częstochowie¹⁴ oraz skierowania MOPS.

Z kolei Dyrektor MOPS podała, że po otrzymaniu postanowienia Sądu Rodzinnego o skierowaniu ww. trójki dzieci do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego, podjęła działania mające na celu umieszczenie dzieci w placówce tego typu. Jednak po otrzymaniu negatywnych odpowiedzi z placówek (m.in. Stowarzyszenia „Dla Rodziny”, PCPR Kłobuck, Myszków, Lubliniec, Częstochowa i Zawiercie, Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Łodzi, Wrocławiu, Warszawskiego Centrum Pomocy Rodzinie w Warszawie i Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Oleśnicy), mając na uwadze bezpieczeństwo i dobro dzieci, podjęto decyzję o umieszczeniu rodzeństwa w Placówce „Amicus-Ludowa”, do czasu znalezienia placówki wskazanej w postanowieniu Sądu. MOPS przekazał do Sądu informację, iż nie ma możliwości umieszczenia dzieci w rodzinnej formie zastępczej oraz w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego oraz wystąpił o zajęcie stanowiska w sprawie zmiany ww. postanowienia, poprzez umieszczenie małoletniego rodzeństwa w instytucjonalnej pieczy zastępczej i w odpowiedzi uzyskał zgodę na umieszczenie małoletniego rodzeństwa w instytucjonalnej pieczy zastępczej.

(akta kontroli str. 84-87, 90, 258-262, 330-337)

¹³ Były to dzieci (trójka rodzeństwa) urodzone 21 stycznia 2011 r., 11 maja 2012 r. i 11 lipca 2013 r., zaewidencjonowane w Placówce pod nr 21 (NK), 22 (AS) i 23 (FK).

¹⁴ Postanowienia Sądu Rejonowego w Częstochowie z 17 kwietnia 2020 r. o skierowaniu ww. trójki dzieci do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego.

Ponadto, w Placówce przebywało czworo dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności (troje od 2014 r. i jedno od 2020 r.)¹⁵. Dyrektor Placówki podała, że ww. dzieci zostały przyjęte na podstawie postanowienia Sądu Rodzinnego oraz skierowań MOPS¹⁶.

Dyrektor MOPS wyjaśniła: „Na terenie miasta Częstochowy, a także województwa śląskiego nie funkcjonuje placówka opiekuńczo-wychowawcza typu specjalistyczno-terapeutycznego, na terenie kraju natomiast jest zbyt mała liczba tego typu placówek, aby zapewnić opiekę i wychowanie wszystkim dzieciom z orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności. W związku z powyższym, oraz mając na uwadze dobro dziecka, jego indywidualne potrzeby, podtrzymanie kontaktów z rodziną, a także wnioski zespołu do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, nie każde dziecko z orzeczoną niepełnosprawnością jest kierowane lub przekierowywane do placówki opiekuńczo-wychowawczej typu specjalistyczno-terapeutycznego”. Ponadto, Dyrektor MOPS dodała, że w przypadku ww. dzieci, zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, z uwagi na zapewnienie dziecku stabilnego środowiska wychowawczego, a w szczególności pozostawienie go w środowisku, które zna i akceptuje, gdzie ma zapewniony dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych, nie podejmowały decyzji o zmianie placówki.

W trakcie przeprowadzonego badania ustalono, że spośród czwórki dzieci z orzeczeniem o niepełnosprawności, jedno dziecko przebywało na stałe w specjalnym ośrodku wychowawczym (SOW) i nie wracało do Placówki na weekendy. Pozostałej trójce zapewniono świadczenia odpowiednie do ich niepełnosprawności ujęte w orzeczeniach o niepełnosprawności: zostały zapisane do odpowiednich dla nich szkół, na terenie których prowadzone są zajęcia rewalidacyjne, wychowawcy jeździli z dziećmi na rehabilitację zgodnie ze wskazaniami lekarza (do ortopedy). Dzieci w placówce zostały także wyposażone w odpowiedni sprzęt medyczny, m.in. aparaty słuchowe i okulary. Miały one zapewnioną diagnostykę u lekarzy specjalistów (m.in. w Górnośląskim Centrum Zdrowia Dziecka w Katowicach), a w okresie wakacyjnym wyjeżdżały na turnusy rehabilitacyjne do Centrum Leczniczo-Rehabilitacyjnego.

(akta kontroli str. 84-87, 90, 258-262, 330-335)

1.6. Dyrektor i pracownicy Placówki posiadali wymagane kwalifikacje.

Dyrektor Placówki spełniała wymagania określone w art. 97 ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej. W okresie objętym kontrolą Placówka zatrudniała 15 wychowawców i korzystała z pomocy czterech wolontariuszy. Wszystkie ww. osoby spełniały wymagania określone w art. 98 ust. 3, co wynikało z przedłożonych dokumentów i oświadczeń podpisywanych przez pracowników. Dane żadnej z zatrudnionych osób nie figurowały w Rejestrze Sprawców Przestępstw na Tle Seksualnym, co było weryfikowane przez Dyrektora Placówki przed ich zatrudnieniem¹⁷.

(akta kontroli str. 330-335)

Żadna z zatrudnionych osób nie korzystała ze szkoleń lub kursów podnoszących ich kompetencje oraz z poradnictwa mającego na celu wzmocnienie ich, a także

¹⁵ Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 8 (A.G.), 9 (D.G.), 12 (R.N.) i 23 (F.K.).

¹⁶ Nr SPZ.ZPI.81310/4-4-1/14/KM i nr SPZ.ZPI.81310/4-3-1/14/KM z 14 stycznia 2014 r., nr SPZ.ZPI.81310/4-45-1/14/KM z 28 lutego 2014 r. oraz SPZ.732.1.8.2020.1.KM z 24 kwietnia 2020 r. W postanowieniach Sądu nie została wskazana konkretnie Placówka, jako jednostka do której należy skierować dzieci.

¹⁷ Co zweryfikowano w trakcie niniejszej kontroli na stronie <https://rps.ms.gov.pl>.

przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego, o których mowa w art. 98 ust. 4 ustawy o pieczy zastępczej.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że wychowawcy korzystali z innych form doształcania, podnosząc swoje kwalifikacje (trzech wychowawców) na studiach podyplomowych z zakresu oligofrenopedagogiki. Ponadto dodała, że w związku z faktem, że od marca 2020 r. wszystkie szkolenia odbywały się w formie online, zatrudnieni w Placówce wychowawcy nie byli zainteresowani taką formą szkolenia.

(akta kontroli str. 90, 330-335)

W okresie objętym kontrolą w Placówce nie byli zatrudnieni psycholog (do 4 lutego 2021 r.), pedagog, ani terapeuta. Dyrektor Placówki wyjaśniła, że obowiązujące przepisy nie nakładają obowiązku zatrudniania psychologa, pedagoga i terapeuty na placówki opiekuńczo-wychowawcze i dodała: „zatrudnienie w placówkach ww. specjalistów byłoby bardzo pomocne w pracy z dziećmi i do diagnozowania ich szczególnych potrzeb. Jednakże sytuacja finansowa placówek opiekuńczo-wychowawczych jest trudna z uwagi na formę ich finansowania. Pieniądze na utrzymywanie i prowadzenie placówek określone są i przyznawane jako koszt wychowanka pomnożony przez liczbę dzieci. Jest to kwota zmienna. Jeśli w placówce jest pełen stan dzieci to finanse są wystarczające. Jednak jeśli placówkę opuszczają dzieci, sytuacja finansowa placówki pogarsza się. Mniej dzieci – mniejsza dotacja. A przecież koszty utrzymania placówki i personelu nie zmieniają się. Wielokrotne rozmowy m.in. z prezydentem i pisma kierowane do Urzędu Miasta z innych placówek nie przyniosły jednak żądanych przez dyrektorów placówek rozwiązań”.

Ponadto, Dyrektor dodała, że dzieci były objęte pomocą specjalistyczną na terenie Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przy ul. Kosmowskiej w Częstochowie.

(akta kontroli str. 95, 102-103, 114-115, 330-335)

Placówka podpisała umowę o współpracy z psychologiem dopiero 5 lutego 2021 r.¹⁸ Jednak nie posiadał on wpisu na listę psychologów Regionalnej Izby Psychologów, zgodnie z wymogiem art. 98 ust. 1 pkt 3 ww. ustawy, ponieważ taka lista nie została utworzona.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że w związku z faktem, że w województwie śląskim Regionalna Izba Psychologów nie utworzyła listy psychologów, o której mowa w art. 7 ww. ustawy, kwalifikacje psychologa zweryfikowano na podstawie jego dyplomu ukończenia studiów psychologicznych. Ponadto Dyrektor Placówki dodała, że dzieci z Placówki już wcześniej uczestniczyły w prowadzonych przez tego psychologa zajęciach w poradni psychologicznej.

NIK przyjmuje wyjaśnienia Dyrektor Placówki.

(akta kontroli str. 96, 114-115, 330-335)

1.7. W okresie objętym kontrolą Placówka została objęta czterema kontrolami przeprowadzonymi przez pracowników Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego Katowicach¹⁹ (dwie kontrole), MOPS oraz Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Częstochowie²⁰:

---

¹⁸ Zgodnie z zawartą umową, psycholog miał świadczyć usługi psychologiczne, w tym terapeutyczne, dla placówek prowadzonych przez Stowarzyszenie.

¹⁹ Zwanego dalej „ŚIUW”.

²⁰ Zwanego dalej „PSSE”.

Przeprowadzona w okresie od lutego do kwietnia 2019 r. kontrola MOPS w zakresie bieżącego funkcjonowania Placówki²¹, wykazała 22 uchybienia i nieprawidłowości, m.in. w zakresie:

- braku wszystkich zapisów w regulaminie organizacyjnym np. określenia typu placówki,
- braku wszystkich wymaganych wpisów w ewidencji dzieci (brak adresu ostatniego miejsca zamieszkania dziecka),
- nieterminowego złożenia do sądu wniosku o wydanie zarządzeń wobec dziecka,
- braków w prowadzonej dokumentacji, m.in. w planach pracy wychowawców, kartach pobytu dzieci czy w ewidencji nocnej,
- dysponowania wyeksploatowanymi meblami w Placówce,
- posiadania przeterminowanych środków higienicznych, np. kremu do rąk, pasty do zębów czy mydła.

Powyższe skutkowało wydaniem 24 zaleceń pokontrolnych, które zostały zrealizowane przez Placówkę, o czym poinformowała ona MOPS pismem z 27 czerwca 2019 r.

(akta kontroli str. 123-135, 260-261)

W wyniku kontroli ŚIUW (przeprowadzonej w maju 2019 r.), dotyczącej sprawdzenia zadań realizowanych w wybranych sferach organizacji i funkcjonowania placówki, stwierdzono uchybienie polegające na braku odnotowania trzech wpisów potwierdzających przeprowadzenie nocnych obchodów oraz cztery nieprawidłowości polegające na:

- stworzeniu diagnoz psychofizycznych sześciorga dzieci już po opracowaniu dla nich planu pomocy dziecku, tj. niezgodnie z §14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej,
- braku wszystkich wymaganych zapisów w opracowanych dokumentach pn. Plan pomocy dziecku oraz braku sporządzenia tych dokumentów dla dwóch wychowanków,
- nieterminowym prowadzeniu kart pobytu dziecka dla czterech osób oraz zamieszczaniu w nich niewyczerpujących merytorycznie danych,
- braku wychowawcy kierującego procesem wychowawczym dziecka na spotkaniach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka oraz braku wymaganej modyfikacji planu pomocy jednego dziecka.

W wyniku ww. kontroli Placówka została oceniona pozytywnie z nieprawidłowościami, sformułowano pięć zaleceń pokontrolnych, które zostały zrealizowane, o czym Dyrektor Placówki poinformowała pisemnie jednostkę kontrolującą.

Ponowna kontrola ŚIUW przeprowadzona w marcu 2020 r. i dotycząca oceny przestrzegania praw dziecka w Placówce nie stwierdziła nieprawidłowości i działalność Placówki została oceniona pozytywnie, a jednostce wydano zalecenie dokonywania bieżącego przeglądu odzieży i obuwia dzieci przebywających w Placówce²².

W trakcie niniejszej kontroli NIK, nie stwierdzono występowania nieprawidłowości ustalonych w trakcie ww. kontroli MOPS i ŚIUW, za wyjątkiem stworzenia diagnoz

---

²¹ Kontrola została przeprowadzona na wniosek Wydziału Polityki Społecznej Urzędu Miasta Częstochowy. Do MOPS, Wojewody Śląskiego ani Placówki nie wpłynęły skargi dotyczące działalności Placówki.

²² Placówka pisemnie poinformowała ŚIUW o bieżącej realizacji zalecenia.

psychofizycznych dzieci już po opracowaniu dla nich planu pomocy dziecku, co opisano w dalszej części wystąpienia.

(akta kontroli str. 136-154, 160-169)

W przekazanych NIK wyjaśnieniach Wojewoda Śląski podał, że zdaniem pracowników ŚIUW przeprowadzających kontrolę środki finansowe przeznaczone na Placówkę są niewystarczające: „Pracownicy Placówki we własnym zakresie przeprowadzali bieżące remonty pomieszczeń. Stowarzyszenie w ramach współpracy z różnymi instytucjami i osobami prywatnymi pozyskiwało środki na wymianę mebli, zakup farb, sprzętu AGD potrzebnego w placówce. W trakcie czynności kontrolnych wychowawcy poza swoimi godzinami pracy, nieodpłatnie wykonywali pracę na rzecz Placówki. Składali meble kuchenne, malowali pomieszczenie kuchni. Analiza sprawozdania w Centralnej Aplikacji Statystycznej wykazała, że placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na zlecenie miasta Częstochowa, miały w 2019 r. jedno z najniższych kosztów utrzymania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie województwa śląskiego, które w kontrolowanej placówce za 2019 r. wynosiło 3 569 zł. Natomiast koszt utrzymania dziecka w 2019 r. w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Zawierciu wynosił 5 313 zł²³”.

(akta kontroli str. 320-322)

Z kolei w listopadzie 2019 r. PSSE przeprowadziła kontrolę interwencyjną w związku z anonimową skargą rodzica dziecka umieszczonego w placówce, dotyczącą nieprawidłowych warunków sanitarno-higienicznych panujących w placówce oraz zaniedbywania dzieci. Jednak przeprowadzona kontrola nie wykazała żadnych nieprawidłowości i nie zostały sformułowane zalecenia, uwagi lub wnioski.

(akta kontroli str. 155-159)

W przekazanych NIK wyjaśnieniach Komendant Miejski Policji w Częstochowie poinformował, że we wrześniu 2019 r. MOPS złożył do Prokuratury Rejonowej w Częstochowie zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, w sprawie znęcania się psychicznego i fizycznego nad wychowankami Placówki przez wychowawców. Postępowanie wszczęte w wyniku ww. zawiadomienia oraz uruchomiona procedura tzw. „niebieskiej karty”, zostały umorzone „wobec braku danych dostatecznie uzasadniających podejrzenie popełnienia czynu zabronionego”.

(akta kontroli str. 254-255)

Do ww. podmiotów (ŚIUW, MOPS i Komendy Policji) nie wpłynęły skargi dotyczące funkcjonowania Placówki.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie działania Placówki w badanym obszarze. W ocenie NIK, Placówka zapewniła – wynikające z przepisów prawa – warunki organizacyjne, kadrowe i lokalowe niezbędne do należytej realizacji zadań opiekuńczo-wychowawczych wobec dzieci. W okresie objętym kontrolą w Placówce przebywała odpowiednia liczba dzieci (poniżej 14), a pobyt trójki dzieci poniżej dziesiątego roku życia oraz czwórki dzieci z niepełnosprawnością, wynikał z postanowień Sądu Rodzinnego oraz skierowań MOPS.

²³ Podane przez Wojewodę kwoty dotyczyły miesięcznych kosztów utrzymania dziecka.

Zatrudnieni w Placówce wychowawcy posiadali wymagane kwalifikacje, a brak zatrudnienia psychologa, pedagoga oraz terapeuty, Dyrektor Placówki tłumaczyła brakiem obowiązku w tym zakresie oraz ograniczonymi możliwościami finansowymi Placówki, co potwierdził w przekazanych wyjaśnieniach Wojewoda Śląski, który stwierdził, że placówki opiekuńczo-wychowawcze funkcjonujące na zlecenie miasta Częstochowa, miały jedno z najniższych kosztów utrzymania dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej na terenie województwa śląskiego.

OBSZAR 2. Działania opiekuńczo-wychowawcze realizowane w Placówce

Opis stanu faktycznego 2.1. Dla dzieci przebywających w Placówce sporządzono diagnozy psychofizyczne (co ustalono na próbie 12 spraw²⁴), które zawierały wszystkie elementy określone w § 14 ust. 3 rozporządzenia o pieczy zastępczej, tj. uwzględniały analizę mocnych stron dziecka i jego potrzeb w zakresie opiekuńczym, rozwojowym, emocjonalnym oraz społecznym, przyczyn kryzysu w rodzinie oraz wpływu tego kryzysu na rozwój dziecka, relacji dziecka z jego najbliższym otoczeniem oraz osobami ważnymi dla dziecka oraz rozwoju dziecka. Diagnozy zawierały również wskazania wymienione w § 14 ust. 4 pkt 1-3 ww. rozporządzenia i dotyczące dalszej pracy pedagogicznej z dzieckiem, programu terapeutycznego oraz pracy z rodziną dziecka.

W trakcie badania diagnoz psychofizycznych 12 ww. dzieci stwierdzono:

1. cztery diagnozy, dla dzieci przyjętych w latach 2014-2016, zostały sporządzone przez psychologa. Pozostałe osiem diagnoz (dla dzieci przyjętych w latach 2019-2020) zostało sporządzonych przez Dyrektora Placówki, która posiadała tytuł zawodowy magistra na kierunku pedagogika, co było zgodne z art. 98 ust. 1 pkt 2 ustawy o pieczy zastępczej,
2. objęte badaniem diagnozy psychofizyczne 12 dzieci, nie zawierały zapisów wyszczególnionych w § 14 ust. 4 pkt 4-5 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, tj. wskazań dotyczących pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz przygotowania dziecka do usamodzielnienia.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że zapisy dotyczące umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz przygotowania do usamodzielnienia, zostały zawarte w protokołach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka a dzieci są kierowane do rodzinnej pieczy zastępczej przez jej organizatora, tj. MOPS. Ponadto dodała, że nie dokonywano zapisów o usamodzielnieniu dziecka, ponieważ procedurę usamodzielnienia rozpoczyna się rok przed osiągnięciem pełnoletności, a przyjmowane do Placówki dzieci były młodsze.

NIK uznaje wyjaśnienia Dyrektora Placówki w zakresie zawierania w diagnozach zapisów nt. usamodzielnienia dzieci, ponieważ powołany przepis § 14 ust. 4 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej stanowi, że wskazania dotyczące pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka oraz przygotowania dziecka do usamodzielnienia zostają zawarte w diagnozach psychofizycznych odpowiednio do wieku, rozwoju i doświadczeń dziecka. Brak zapisów nt. wskazań dotyczących pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka opisano w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

²⁴ Badaniem objęto dokumentację 12 dzieci przyjętych do Placówki w latach 2014-2020. Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 9 (D.G.), 12 (R.N.), 13 (D.R.), 15 (K.S.), 16 (M.K.), 17 (D.B.), 18 (E.C.), 19 (P.C.), 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

3. diagnozy psychofizyczne dla 12 dzieci objętych badaniem²⁵, zostały sporządzone w terminie od siedmiu do 316 dni od przyjęcia do Placówki: dwie diagnozy w terminie siedmiu dni od przyjęcia, sześć diagnoz w terminie 13-16 dni, trzy po 25-35 dniach i jedna 316 dni. Tymczasem zgodnie z § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, diagnozę sporządza się niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że miała wiedzę, że diagnoza powinna zostać sporządzona niezwłocznie, jednak jej zdaniem, czas potrzebny do ustalenia informacji o dziecku to minimum dwa tygodnie, a może być również dłuższy, co wynika z konieczności zebrania informacji dotyczących zdrowia dziecka, jego rodziny, szkoły, ustalenia przyczyn kryzysu i powodów, dlaczego dziecko trafiło do placówki. Jeden przypadek, w którym diagnoza została sporządzona po 316 dniach, Dyrektor tłumaczyła przeoczeniem.

NIK przyjmuje wyjaśnienia Dyrektora Placówki w zakresie czasu potrzebnego na rzetelne opracowanie diagnoz psychofizycznych uznając, że użyte w powołanym przepisie sformułowanie „niezwłocznie” oznacza – zgodnie z orzecznictwem sądów – obowiązek sporządzenia ich bez zbędnej zwłoki, w realnym terminie, uwzględniającym okoliczności miejsca i czasu. Sporządzenie trzech diagnoz w czasie od 25 do 35 dni od daty przyjęcia dzieci do Placówki, wynikało z konieczności uzyskania informacji o stanie zdrowia tych dzieci.

W ocenie NIK, sporządzenie jednej diagnozy po 316 dniach (z powodu przeoczenia), narusza przepis §14 ust. 1 ww. rozporządzenia, co opisano w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 95-97, 330-335)

2.2. W okresie objętym kontrolą w Placówce przebywało łącznie 19 dzieci, z czego jedenaścioro zostało przyjętych w latach 2013-2016, a ośmioro w latach 2019-2020. Spośród ww. 19 dzieci, dziewięć opuściło Placówkę w latach 2019-2020, a przyczyną tego było:

- w czterech przypadkach osiągnięcie 18 roku życia (usamodzielnienie),
- w pięciu przypadkach przeniesienie do innej placówki opiekuńczo-wychowawczej.

Spośród dziewięciorga dzieci, które opuściły Placówkę, dwoje przebywało w niej poniżej dwóch lat (osiem i jedenaście miesięcy), a pozostałe siedmioro dzieci powyżej trzech lat²⁶. Spośród 10 dzieci, które wciąż przebywały w Placówce, na dzień 31 maja 2021 r. ich czas pobytu wynosił w sześciu przypadkach poniżej dwóch lat (rok i dwa miesiące lub rok), w pozostałych czterech przypadkach, czas pobytu dziecka wynosił powyżej siedmiu lat.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że pobyt dzieci w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego nie jest ograniczony czasowo i dodała: „Placówka zapewnia dzieciom opiekę i wychowanie w sytuacji braku opieki nad dziećmi ze strony rodziny. Pobyt dzieci w placówce powyżej trzech lat spowodowany był brakiem możliwości powrotu dziecka do rodziny biologicznej lub niemożnością umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej czy adopcyjnej”.

²⁵ Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 9 (D.G.), 12 (R.N.), 13 (D.R.), 15 (K.S.), 16 (M.K.), 17 (D.B.), 18 (E.C.), 19 (P.C.), 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

²⁶ Jedno dziecko 3 lata 5 miesięcy, jedno 5 lat i 4 miesiące, jedno 5 lat i 9 miesięcy, pozostała czwórka 6 lat i trzy miesiące.

Zgodnie z art. 100 ust. 4 i 4a ustawy o pieczy zastępczej, Dyrektor Placówki zgłosiła informacje o przebywających w tej placówce dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną²⁷ do ośrodków adopcyjnych, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających oraz (w terminie 18 miesięcy od dnia umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej) wnioski do sądu o wszczęcie z urzędu postępowania o wydanie zarządzeń wobec dziecka celem zbadania zaistnienia warunków umożliwiających jego powrót do rodziny albo umieszczenia go w rodzinie przysposabiającej.

(akta kontroli str. 95-97, 330-335)

Szczegółowym badaniem objęto dokumentację 12 dzieci²⁸ i stwierdzono, że dla każdego dziecka opracowano plan pomocy dziecku, w którym określono cele wyszczególnione w § 15 ust. 3 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej. Plany były modyfikowane nie rzadziej niż co pół roku, tj. zgodnie z § 15 ust. 5 pkt 1 powołanego rozporządzenia i były akceptowane (podpisywane) przez dziecko. Plany były opracowane przez wychowawcę kierującego procesem wychowawczym dziecka, we współpracy z asystentem rodziny prowadzącym pracę z rodziną dziecka²⁹.

Plany pomocy dla trzech dzieci³⁰, zostały opracowane niezwłocznie (tj. tego samego dnia) po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej dziecka, plan pomocy jednego dziecka³¹ został opracowany 189 dni po sporządzeniu diagnozy, a plany pomocy dla ośmiu dzieci³² zostały opracowane jeszcze przed sporządzeniem diagnozy psychofizycznej dla tych dzieci, co opisano szczegółowo w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”.

(akta kontroli str. 95-97, 330-335)

Na podstawie przeprowadzonego badania stwierdzono, że plany pomocy zawierały wymagane elementy, czas na jaki zostały opracowane i uwzględniały analizy, o których mowa w art. 15 ust. 4 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej. Cele pracy z dzieckiem zostały precyzyjnie, realnie i adekwatnie określone dla każdego z wychowanków, były dostosowane indywidualnie do sytuacji dziecka, a realizacja planów przebiegała zgodnie z założonymi celami pracy z dzieckiem oraz działaniami krótko i długoterminowymi. Cele i działania określone w planach pomocy odpowiadały potrzebom zapisanym w diagnozach psychofizycznych dzieci, za wyjątkiem ww. ośmiu dzieci, dla których plany pomocy zostały opracowane jeszcze przed sporządzeniem diagnozy psychofizycznej.

Dokumentacja dotycząca realizacji planów pomocy zawierała informacje o procesie zmian rozwoju psychicznego i fizycznego w czasie pobytu dzieci w placówce oraz informacje na temat oceny efektów pracy z rodziną dzieci prowadzonej przez asystenta rodziny, a także podsumowanie realizacji celów i działań założonych za dany okres. Modyfikacji planów dokonywano po przeprowadzonej przez Zespół

²⁷ Zgłoszenia dokonano w stosunku do dziewięciorga dzieci (tj. wszystkich z uregulowaną sytuacją prawną) przebywających w Placówce w okresie objętym kontrolą, zaewidencjonowanych pod nr 2 (U.W.), 3 (D.W.), 4 (G.W.), 6 (S.W.), 7 (M.P.), 10 (O.G.), 12 (R.N.), 13 (D.R.) i 15 (K.S.).

²⁸ Badaniem objęto dokumentację 12 dzieci przyjętych do Placówki w latach 2014-2020, tych samych, co w punkcie 2.1. niniejszego wystąpienia.

²⁹ Plany podpisane były przez wychowawców dziecka i samo dziecko. Brak podpisów asystenta Dyrektor wytłumaczyła brakiem obowiązku w tym zakresie. Ponadto dodała, że wielokrotnie pomoc i opinie asystenta była pozyskiwana telefonicznie.

³⁰ Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 16 (M.K.), 17 (D.B.) i 19 (P.C.).

³¹ Było to dziecko zaewidencjonowane pod nr 12 (R.N.).

³² Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 9 (D.G.), 13 (D.R.), 15 (K.S.), 18 (E.C.), 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, uwzględniając potrzeby wychowanków oraz ustalenia podjęte w trakcie posiedzenia Zespołu.

Realizacja planów pomocy dziecku dokonywana była przez wychowawców, na specjalnych drukach, w których wykazywano m.in. zadania zrealizowane i zadania w toku realizacji. Druki te sporządzane były raz na pół roku.

(akta kontroli str. 95-97, 330-335)

W regulaminie wychowanków Placówki³³ zawarto zapisy m.in. w zakresie nagród stosowanych wobec wychowanków. Za wyróżniające zaangażowanie w życie Placówki, wzorowe zachowanie i właściwy stosunek do nauki, wychowankowie mogli otrzymać pochwałę wychowawcy, pochwałę wychowawcy w obecności grupy, pochwałę dyrektora w obecności grupy, nagrodę rzeczową lub nagrodę pieniężną. Ponadto w ww. regulaminie zawarto zapis, że w Placówce wobec wychowanków stosuje się zasadę pozytywnej dyscypliny, w tym wzmacnianie właściwego zachowania, a w sytuacji zachowania niezgodnego z zasadami przyjętymi w Placówce – naturalne i logiczne konsekwencje, unikając jednocześnie kar i arbitralności wobec dziecka.

Na podstawie przeprowadzonego badania stwierdzono, że w sporządzanych comiesięcznie „Arkuszach obserwacji dziecka” zamieszczano wpisy nt. zachowania każdego wychowanka w szkole oraz jego zachowania i zaangażowania w życie w Placówce, które m.in. miały wpływ na wysokość wypłacanego wychowankom kieszonkowego. Ww. arkusze były opracowywane przez Dyrektora Placówki oraz trzech wychowawców.

W Placówce zapewniono, odpowiednie do jej rodzaju oraz stosownie do potrzeb dzieci, wymagane świadczenia. Obowiązujące uregulowania wewnętrzne zawierały jasne i czytelne zasady postępowania i zostały przekazane do wiadomości wychowanków i zatrudnionych w placówce wychowawców w momencie ich zatrudnienia (co zostało potwierdzone podpisem). W dokumentacji Placówki brak skarg wychowanków.

(akta kontroli str. 58-59, 330-335)

2.3. W okresie objętym kontrolą Placówka zatrudniała 15 wychowawców na podstawie umowy o pracę, spośród których jeden był zatrudniony na pół etatu, a pozostali na pełny etat, tj. na 40 godzin pracy w tygodniu.

Zgodnie z § 10 ust. 2 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, w czasie zajęć opiekuńczych i wychowawczych, w Placówce pod opieką wychowawcy przebywało nie więcej niż 14 dzieci. Również w godzinach nocnych dzieciom została zapewniona opieka, zgodnie z § 11 ust. 1 i 2 i § 12 ww. rozporządzenia³⁴. Zgodnie z § 16 ust. 1 powołanego rozporządzenia, wychowawcy w Placówce kierowali procesem wychowawczym nie więcej niż pięciorga dzieci. Nie stwierdzono występowania przerw w sprawowaniu opieki nad dziećmi.

W związku z faktem, że Placówka nie zatrudniała psychologa (do 4 lutego 2021 r.), pedagoga ani terapeuty, dzieci nie korzystały z pomocy ww. specjalistów na terenie Placówki³⁵. Dyrektora Placówki dodała, że szóstka dzieci uczęszczała na terapię psychologiczną na terenie Publicznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej przy ul. Kosmowskiej w Częstochowie. Od 5 lutego 2021 r., tj. od momentu kiedy Placówka podpisała umowę o współpracy z psychologiem, ww. dzieci uczestniczyły

³³ Regulamin wychowanków został opracowany przez Dyrektora Placówki 24 sierpnia 2018 r.

³⁴ Co ustalono na podstawie badania dokumentacji z lipca i grudnia 2019 i 2020 r.

³⁵ W diagnozach psychofizycznych, planach pomocy czy orzeczeniach o niepełnosprawności nie zamieszczono zaleceń i wskazań odnośnie konieczności objęcia dzieci pomocą psychologa, pedagoga i terapeuty.

w prowadzonych przez niego zajęciach, co opisano szczegółowo w dalszej części niniejszego wystąpienia.

W okresie objętym kontrolą troje dzieci z Placówki przebywało w młodzieżowym ośrodku wychowawczym (MOW), młodzieżowym ośrodku socjoterapii (MOS) oraz specjalnym ośrodku wychowawczym (SOW). Dzieci przebywające w MOS i SOW³⁶, zostały tam umieszczone jeszcze przed przybyciem do Placówki. Jedno dziecko³⁷ zostało skierowane do MOW postanowieniem Sądu wydanym w trybie pilnym na czas trwania postępowania prowadzonego przez Wydział Rodzinny i Nieletnich Sądu Rejonowego w Częstochowie.

Na podstawie przeprowadzonego badania ustalono, że nie wystąpiły przypadki zamknięcia placówki, a także nie wystąpiły sytuacje, w których zakres obowiązków pracowników placówki nie zapewniał zaspokojenia potrzeb dzieci. Sposób opieki nad dziećmi w godzinach nocnych został ustalony w zakresach czynności wychowawców w sposób gwarantujący bezpieczeństwo dzieci. Liczba wychowawców pracujących w placówce oraz ich wymiar czasu pracy pozwalały na dostosowanie oddziaływań do potrzeb dzieci. W okresie objętym kontrolą, w tym samym czasie w Placówce zatrudnionych było od 6 do 7 wychowawców.

(akta kontroli str. 330-335)

Na pytanie, w jaki sposób wprowadzone od 11 marca 2020 r. w związku ze stanem epidemicznym ograniczenia (m.in. 24 godzinny pobyt z tymi samymi osobami, bez wychodzenia na zewnątrz, bez kontaktu osobistego z rówieśnikami poza placówką, bez korzystania z oferty sportowej, kulturalnej, rekreacyjnej), wpłynęły na poziom realizacji działań opiekuńczo-wychowawczych i na zachowania podopiecznych, Dyrektor Placówki podała, że jej zdaniem izolacja dzieci od rówieśników, znajomych i rodziny miała negatywny wpływ na ich rozwój społeczny. Także terapia psychologiczno-pedagogiczna dzieci odbywała się przez telefon. W tym okresie wychowawcy w placówce urozmaicali czas wolny dzieci poprzez zajęcia kulinarne, plastyczne i sportowe, a dzieci, które miały przepustki na dni wolne od nauki, zostały za zgodą Dyrektora zwolnione do domów rodzinnych.

(akta kontroli str. 325)

2.4. Na podstawie dokumentacji 12 dzieci objętych badaniem³⁸ ustalono, że zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 1 i 2 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, dla dzieci prowadzono plany pomocy dziecku oraz karty pobytu dziecka, które były sporządzone w sposób jednolity dla każdego dziecka. Zgodnie z § 17 ust. 4 powołanego rozporządzenia, karty pobytu dziecka uzupełniane były nie rzadziej niż co miesiąc. Ponadto, zgodnie z § 17 ust. 5 ww. rozporządzenia, w Placówce prowadzono ewidencję dzieci, zawierającą wszystkie wymagane dane, tj. imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia oraz adres ostatniego miejsca zamieszkania dziecka, a także aktualny adres zamieszkania rodziców dziecka lub jego opiekunów prawnych.

W związku z faktem, że Placówka nie zatrudniała psychologa (do 4 lutego 2021 r.), pedagoga ani terapeuty, nie były sporządzane karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, pedagoga lub osobę prowadzącą terapię oraz arkusze badań i obserwacji psychologicznych oraz pedagogicznych. Sporządzane były „Arkusze obserwacji dziecka” (opisane szczegółowo w punkcie 2.2. niniejszego wystąpienia), w których zamieszczano wpisy nt. zachowania każdego wychowanka

³⁶ Dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 12 (R.N.) oraz 17 (D.B.).

³⁷ Dziecko zaewidencjonowane w Placówce pod nr 10 (O.G.).

³⁸ Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 9 (D.G.), 12 (R.N.), 13 (D.R.), 15 (K.S.), 16 (M.K.), 17 (D.B.), 18 (E.C.), 19 (P.C.), 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

w szkole oraz jego zachowania i zaangażowania w życie w Placówce. Ww. arkusze były opracowywane przez Dyrektora Placówki oraz trzech wychowawców. Dopiero 5 lutego 2021 r. Placówka podpisała umowę o współpracy z psychologiem, który sporządzał karty udziału dzieci w zajęciach prowadzonych przez psychologa oraz arkusze badań i obserwacji psychologicznych. Ze sporządzonej dokumentacji wynika, że działania podejmowane przez psychologa zawierały m.in. elementy rozmów wspierających i relaksacji oraz zajęć na temat relacji rówieśniczych. Dokumentacja pracy psychologa prowadzona była w sposób zaplanowany, usystematyzowany i spójny. W zajęciach prowadzonych przez psychologa uczestniczyło 10 dzieci objętych badaniem. Pozostała dwójka w okresie, od kiedy zawarto umowę o współpracy z psychologiem nie przebywała w Placówce (jedno dziecko przebywało w MOS, drugie w SOW).

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że w Placówce sporządzane były „Arkusze obserwacji dziecka”, w których zamieszczano wpisy nt. zachowania każdego wychowanka w szkole oraz jego zachowania i zaangażowania w życie w Placówce. Ww. arkusze były opracowywane przez Dyrektora Placówki oraz trzech wychowawców.

NIK uznaje wyjaśnienia Dyrektora Placówki, ponieważ zgodnie z § 17 ust. 1 pkt 3 i pkt 4 powołanego rozporządzenia, sporządza się kartę udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa, pedagoga lub osobę prowadzącą terapię, z opisem ich przebiegu, o ile dziecko tego wymaga.

(akta kontroli str. 314-318, 330-335)

2.5. Na podstawie dokumentacji 12 dzieci objętych badaniem³⁹ ustalono, że zgodnie z art. 135 ustawy o pieczy zastępczej, we wszystkich przypadkach zespół do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka dokonywał oceny sytuacji dziecka w terminach określonych w art. 138 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, tj. nie rzadziej niż co pół roku – w okresie objętym kontrolą spotkania zespołu miały miejsce 22 lutego i 22 sierpnia 2019 r. oraz 31 stycznia 2020 r. Przeprowadzone oceny zawierały wszystkie elementy określone w art. 136 ustawy o pieczy zastępczej, tj. m.in. w zakresie aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka, oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb czy modyfikowania planu pomocy dziecku. Zgodnie z art. 138 ust. 2 powołanej ustawy, ww. zespół formułował wnioski dotyczące zasadności dalszego pobytu dziecka w Placówce i przesyłał je do sądu.

Zgodnie z art. 137 ust. 1 ustawy o pieczy zastępczej, w skład zespołu wchodził Dyrektor Placówki, wychowawca kierujący procesem wychowawczym dziecka, przedstawiciele organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (Częstochowskiego Centrum Wsparcia Rodziny), asystenci rodziny prowadzący pracę z rodziną dziecka (przedstawiciele MOPS) oraz przedstawiciele ośrodka adopcyjnego (Wojewódzkiego Ośrodka Adopcyjnego, filii w Częstochowie oraz Ośrodka Adopcyjnego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, Oddział Okręgowy w Częstochowie). W ww. spotkaniach zespołu nie wzięli udziału rodzice dzieci, pomimo wysłanych zaproszeń. W posiedzeniach zespołu uczestniczyli wychowankowie placówki będący w trakcie procesu usamodzielniania⁴⁰, którzy mieli możliwość wyrażenia swojej opinii i poglądów. Ponadto, podczas posiedzeń zespołu każdorazowo dokonywano analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem, celem ich ewentualnej modyfikacji oraz zmiany i indywidualizacji planu pomocy dziecku.

³⁹ Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 9 (D.G.), 12 (R.N.), 13 (D.R.), 15 (K.S.), 16 (M.K.), 17 (D.B.), 18 (E.C.), 19 (P.C.), 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

⁴⁰ Byli to wychowankowie zaewidencjonowani w Placówce pod nr 13 (D.R.), 15 (K.S.) i 18 (E.C.). Młodsze dzieci nie uczestniczyły w posiedzeniach zespołu.

Zgodnie z zarządzeniem Prezydenta Częstochowy z 20 maja 2020 r.⁴¹, dokonywanie ocen sytuacji dzieci zostało zawieszona. Po tym terminie przedstawiciele Placówki dokonywali ocen sytuacji dzieci w składzie złożonym wyłącznie z Dyrektora Placówki i wychowawcy kierującego procesem wychowawczym dziecka. Zapisy w dokumentacji dotyczącej oceny nie były ogólnymi zapisami w formie pojedynczych zdań.

(akta kontroli str. 222, 330-335)

2.6. Na podstawie dokumentacji 12 dzieci objętych badaniem⁴² ustalono, że opisane powyżej zespoły do spraw okresowej oceny sytuacji dziecka, sporządziły opinie, o których mowa w przepisie art. 139a ust. 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy o pieczy zastępczej, tj. o zasadności przysposobienia dziecka, o kontaktach dziecka z rodziną biologiczną i wpływie tych kontaktów na dziecko, o zasadności przysposobienia związanego ze zmianą miejsca zamieszkania dziecka na miejsce zamieszkania poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, mającej na celu stwierdzenie, że przysposobienie to leży w jego najlepszym interesie, o zasadności wspólnego umieszczenia rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej, o możliwości nieumieszczenia wspólnie rodzeństwa w rodzinie przysposabiającej z powodu nieznalesienia kandydata do przysposobienia rodzeństwa.

Zgodnie z art. 139a ust. 5 ww. ustawy o pieczy zastępczej, ww. opinie sporządzone do 31 stycznia 2020 r. zostały przekazane właściwemu ośrodkowi adopcyjnemu.

(akta kontroli str. 330-335)

2.7. Prawa i obowiązki wychowanków zostały zawarte w Regulaminie wychowanków Placówki, w którym określono również czynności zabronione, a także stosowane nagrody (m.in. pochwały, nagrody rzeczowe i pieniężne). Ponadto, w Placówce obowiązywały odrębne regulaminy zwolnień wychowanków z Placówki i przyznawania im kieszonkowego.

Dzieci zostały zapoznane z ww. regulaminem po przyjęciu do Placówki. Ponadto, prawa dzieci zostały również zamieszczone na znajdującej się w Placówce tablicy ogłoszeń, na której podano również numer dziecięcego telefonu zaufania. Informacje związane z panującą sytuacją epidemiczną i związanymi z nią obostrzeń były przekazywane dzieciom ustnie przez Dyrektora Placówki⁴³.

(akta kontroli str. 58-61, 97, 330-335)

2.8. Zgodnie z art. 93 ust. 4 pkt 3 i 4 ustawy o pieczy zastępczej, Placówka podejmowała działania mające na celu powrót dzieci do rodziny i umożliwiała kontakty dzieci z rodzicami i innymi bliskimi (co ustalono na próbie 12 spraw⁴⁴).

Spośród 12 dzieci objętych badaniem, działania reintegracyjne podjęto wobec 8, w pozostałych 4 przypadkach rodzice dzieci nie żyli, lub byli ubezwłasnowolnieni.

Prowadzone w Placówce działania reintegracyjne polegały na zapraszaniu rodziców na spotkania z dziećmi, na spotkania zespołów ds. okresowej oceny sytuacji dziecka, a także umożliwianiu dzieciom spotkań z rodziną, poprzez pozytywne opiniowanie wszelkich prób kontaktu ze strony rodziców. Ponadto, rodziców

⁴¹ Zarządzenie nr 941.2020 Prezydenta Miasta Częstochowy z dnia 20 maja 2020 r. w sprawie zawieszenia dokonywania ocen sytuacji dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej oraz ocen rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka, wydane na podstawie art. 15zzzzk ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. 2020 r., poz. 374 z późn. zm.).

⁴² Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 9 (D.G.), 12 (R.N.), 13 (D.R.), 15 (K.S.), 16 (M.K.), 17 (D.B.), 18 (E.C.), 19 (P.C.), 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

⁴³ Spotkania z dziećmi w tym zakresie nie były dokumentowane.

⁴⁴ Badaniem objęto dokumentację 12 dzieci przyjętych do Placówki w latach 2014-2020. Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 9 (D.G.), 12 (R.N.), 13 (D.R.), 15 (K.S.), 16 (M.K.), 17 (D.B.), 18 (E.C.), 19 (P.C.), 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

zachęcano do odwiedzania dzieci i mobilizowano do utrzymywania stałych kontaktów z dziećmi, a także informowano o ważnych dla dziecka wydarzeniach m.in. urodzinach, rozpoczęciu i zakończeniu roku szkolnego, wizytach u lekarzy, czy w poradni psychologiczno-pedagogicznej.

Jednak w zorganizowanych w okresie objętym kontrolą spotkaniach zespołów, pomimo wysłanych zaproszeń nie wzięli udziału rodzice 12 dzieci objętych badaniem (co opisano szczegółowo w punkcie 2.5. niniejszego wystąpienia).

Zapisy w zakresie możliwości powrotu dzieci do domu rodzinnego oraz podejmowanych działań reintegracyjnych były zamieszczane w sporządzanych dla dzieci diagnozach psychofizycznych oraz sporządzonych planach pomocy i odpowiadały podejmowanym w rzeczywistości działaniom.

W przypadku czwórki dzieci⁴⁵, Dyrektor Placówki pozytywnie zaopiniowała wniosek rodziców o powrót dzieci do domu rodzinnego i sporządziła na żądanie sądu opinię nt. relacji tych dzieci z rodzicami⁴⁶. W przypadku trójki dzieci rodzice byli zapraszani na posiedzenia zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka. W przypadku pozostałych pięciorga dzieci, ich rodzice nie żyli, byli ubezwłasnowolnieni lub nie odpowiadali na próby kontaktu ze strony Placówki. Spośród 12 dzieci objętych badaniem, jedno po usamodzielnieniu wróciło do domu rodzinnego⁴⁷.

(akta kontroli str. 325-326, 330-335)

2.9. W okresie objętym kontrolą w Placówce podjęto działania zmierzające do usamodzielnienia wobec pięciu wychowanków⁴⁸.

Zgodnie z art. 145 ust. 2 i ust. 3 ustawy o pieczy zastępczej, każdy z ww. pięciorga wychowanków wskazał osobę pełniącą funkcję opiekuna usamodzielniania. W każdym przypadku był to wychowawca Placówki, który wyraził swoją zgodę na piśmie. Zgodnie z art. 145 ust. 1 i ust. 4 ww. ustawy, każdy z ww. pięciorga wychowanków wraz z opiekunem opracował indywidualny program usamodzielniania, w którym określono m.in. zakres współpracy wychowanka z opiekunem oraz sposób uzyskania przez osobę usamodzielnianą wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych, pomocy w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w podjęciu przez osobę usamodzielnianą zatrudnienia. W Programie zawarto także zapisy dotyczące m.in. przygotowania posiłków, odpowiedzialności za porządek, a także zdobywania wykształcenia i umiejętności praktycznych. Wszystkie opracowane Programy zostały zatwierdzone przez kierownika Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Częstochowie.

(akta kontroli str. 97, 330-335)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Diagnoza psychofizyczna dla jednego dziecka (spośród 12 objętych badaniem)⁴⁹, została sporządzona w terminie 316 dni od przyjęcia dziecka do Placówki, co było wbrew § 14 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pieczy

⁴⁵ Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

⁴⁶ Brak rozstrzygnięcia Sądu w tym zakresie.

⁴⁷ Były to dziecko zaewidencjonowane w Placówce pod nr 18 (E.C.). Dziecko przebywało w Placówce od 12 marca do 9 listopada 2020 r., tj. ok. 8 miesięcy i w tym czasie prowadzone były wobec niego działania reintegracyjne.

⁴⁸ Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 6 (S.W.), 7 (M.P.), 13 (D.R.), 15 (K.S.) i 18 (E.C.). Wobec jednego wychowanka, zaewidencjonowanego pod nr 10 (O.G.) nie podjęto takich działań, ponieważ został zatrzymany w areszcie śledczym. Wobec pozostałych dzieci nie było obowiązku podejmowania takiego obowiązku z racji wieku (były za młode).

⁴⁹ Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 9 (D.G.), 12 (R.N.), 13 (D.R.), 15 (K.S.), 16 (M.K.), 17 (D.B.), 18 (E.C.), 19 (P.C.), 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

zastępczej, zgodnie z którym diagnozę sporządza się niezwłocznie po przyjęciu dziecka do placówki.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że przyczyną powyższego było przeoczenie.

(akta kontroli str. 95-97, 330-335)

NIK dostrzega, że ww. nieprawidłowość wystąpiła jednorazowo i nie została powielona w przypadku innych dzieci.

2. Objęte badaniem diagnozy psychofizyczne 12 dzieci, nie zawierały zapisów wyszczególnionych w § 14 ust. 4 pkt 4 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, tj. wskazań dotyczących pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że zapisy dotyczące umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, zostały zawarte w protokołach zespołu ds. okresowej oceny sytuacji dziecka a dzieci są kierowane do rodzinnej pieczy zastępczej przez jej organizatora, tj. MOPS.

(akta kontroli str. 95-97, 330-335)

W ocenie NIK, wyjaśnienia Dyrektor Placówki nie zasługują na uznanie, ponieważ powołany przepis jednoznacznie wskazuje zapisy, jakie winny zostać zawarte w sporządzanych diagnozach psychofizycznych, bez względu na możliwość zamieszczenia ich w innych dokumentach.

3. Plan pomocy jednego dziecka⁵⁰ został opracowany 189 dni po sporządzeniu diagnozy, a plany pomocy dla ośmiorga dzieci⁵¹ zostały opracowane jeszcze przed sporządzeniem diagnozy psychofizycznej dla tych dzieci, co było niezgodne z § 15 ust. 1 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, zgodnie z którym, plan pomocy dziecku opracowuje się niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej, o której mowa w § 14 powołanego rozporządzenia.

Dyrektor Placówki wyjaśniła, że pierwszy plan pomocy dziecku był sporządzany w jak najkrótszym czasie od przyjęcia tego dziecka do Placówki, a informacje zebrane do sporządzenia diagnozy były wykorzystywane przy sporządzeniu aktualizacji planów pomocy. Jedynie sporządzenie planu pomocy dla jednego dziecka po 189 dniach od sporządzenia diagnozy, zostało spowodowane przeoczeniem.

(akta kontroli str. 95-97, 330-335)

W ocenie NIK, wyjaśnienia Dyrektor Placówki nie zasługują na uznanie, ponieważ powołany przepis rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej jednoznacznie określa kolejność sporządzenia dokumentacji dla dziecka, a także określa obowiązek niezwłocznego opracowania planu pomocy dziecku.

OCENA CZĄSTKOWA

Realizowane w Placówce działania opiekuńczo-wychowawcze stanowiły pomoc adekwatną do zdiagnozowanych potrzeb dzieci, która odpowiadała ich problemom, a dzieci zostały poinformowane o przysługujących im prawach. Dla każdego dziecka sporządzono diagnozy psychofizyczne, plany pomocy, karty, arkusze oraz udzielano im świadczeń adekwatnych do stwierdzonych potrzeb, a także podjęto działania reintegracyjne i zmierzające do usamodzielnienia.

⁵⁰ Było to dziecko zaewidencjonowane pod nr 12 (R.N.).

⁵¹ Były to dzieci zaewidencjonowane w Placówce pod nr 9 (D.G.), 13 (D.R.), 15 (K.S.), 18 (E.C.), 20 (R.K.), 21 (N.K.), 22 (A.S.) i 23 (F.K.).

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na niezamieszczeniu w diagnozach psychofizycznych wskazań dotyczących pracy przygotowującej dziecko do umieszczenia w rodzinie zastępczej lub rodzinnym domu dziecka, sporządzeniu jednej diagnozy psychofizycznej po 316 dniach od przyjęcia dziecka do Placówki oraz niesporządzeniu dziewięciu planów pomocy dziecku niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej. Plany dla ośmiu dzieci zostały opracowane jeszcze przed sporządzeniem diagnozy, a plan pomocy jednego dziecka został opracowany 189 dni po sporządzeniu diagnozy.

OBSZAR

3. Działania w Placówce podejmowane w związku z wystąpieniem sytuacji epidemicznej spowodowanej COVID-19

Opis stanu faktycznego

3.1. W Placówce zostały wprowadzone oraz zrealizowane w praktyce procedury regulujące sposób postępowania w sytuacji epidemicznej, tj. dotyczące zachowania personelu placówki w sytuacji przyjmowania nowych wychowanków, w sytuacji wystąpienia pozytywnego wyniku testu na COVID-19 lub pojawienia się symptomów chorobowych, a także procedury związane z powrotem wychowanka z uciezki. Ponadto, wprowadzono wzór oświadczenia pracowników po powrocie z urlopu wypoczynkowego, związany z kontaktem z osobami podejrzanymi o zakażenie Covid-19 lub przebywającymi na kwarantannie.

Dyrektor Placówki podała, że w latach 2020-2021 nie wystąpiły przypadki zakażenia wśród dzieci, ani wśród wychowawców Placówki, a jedyne problemy związane z pandemią, wynikały z konieczności izolowania dzieci, które źle znosiły rozłąkę z rodzinami i najbliższymi. Do Placówki nie przyjmowano dzieci, które wcześniej przebywały w MOS/MOW, w związku z ich zamykaniem w okresie pandemii, ponieważ nie było skierowania takich dzieci.

(akta kontroli str. 172-252)

3.2. W okresie objętym kontrolą Placówka otrzymała wskazówki dotyczące postępowania w czasie pandemii m.in. od Wojewody Śląskiego, MOPS, Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Prezydenta Miasta Częstochowy⁵², dotyczące m.in. przestrzegania reżimu sanitarnego i izolacji społecznej, opuszczania podmiotów pieczy zastępczej przez dzieci i odwiedzin osób z zewnątrz, organizacji pracy opiekuńczo-wychowawczej podmiotów pieczy zastępczej oraz postępowania w przypadku podejrzenia zakażenia wirusem SARS-CoV-2 u wychowanka lub pracownika. W oparciu o otrzymane wytyczne stworzono procedury (opisane powyżej) i przeprowadzono wewnętrzne przeszkolenie wychowawców Placówki, a także zamieszczono stosowne instrukcje w widocznych miejscach, dotyczące dezynfekcji, noszenia maseczek czy mycia rąk.

Placówka współpracowała z częstochowskim oddziałem SANEPIDU w związku z wystąpieniem podejrzenia zakażenia u jednego z wychowanków (który przebywał w internacie, w którym stwierdzono zakażenie) i uzyskała zalecenie izolacji dziecka. W ciągu 10 dni izolacji, u dziecka nie wystąpiły objawy zakażenia.

(akta kontroli str. 172-252)

⁵² Przekazane pismami MOPS z 3 kwietnia 2020 r. (nr SPZ.732.2.7.2020.3.MK), z 4 maja 2020 r. (nr SPZ.732.2.8.2020.4.MK), z 11 maja 2020 r. (nr SPZ.253.1.2020.2.KZ) i 11 sierpnia 2020 r. (nr SPZ.4222.4.2020.40.JP), poleceniem Wojewody Śląskiego nr 19/2020 i 20/2020 z 12 marca 2020 r., nr 43/2020 z 24 marca 2020 r., pismem Dyrektora Wydziału Rodziny i Polityki Społecznej ŚIUW z 12 marca 2020 r. (nr PSVI.943.26.2020), decyzją Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z 17 czerwca 2020 r. (nr NS-HP.2330.213.2020), Zarządzeniem Prezydenta Miasta Częstochowy z 20 maja 2020 r. (nr 941.2020).

3.3. Placówka została wyposażona w środki rzeczowe, otrzymane w ramach ogólnopolskiego projektu pn. Wsparcie dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej w okresie epidemii COVID-19 współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego⁵³. W ramach ww. projektu Placówka otrzymała sprzęt komputerowy i audiowizualny (laptop, słuchawki i projektor z ekranem) oraz środki ochrony indywidualnej (maseczki, rękawiczki jednorazowe, płyny do dezynfekcji).

Dyrektor wyjaśniła, że Placówka nie zgłaszała do organu założycielskiego ani do innych podmiotów zapotrzebowania na zwiększenie środków finansowych, związanych z epidemią COVID-19, ponieważ otrzymane środki rzeczowe były wystarczające do jej potrzeb.

(akta kontroli str. 172-252)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Placówka wprowadziła uregulowania wewnętrzne normujące zasady funkcjonowania w okresie epidemii COVID-19 i wdrożyła zalecenia otrzymane od Wojewody Śląskiego, MOPS, Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego oraz Prezydenta Miasta Częstochowy. Otrzymane środki ochrony sanitarnej były wystarczające i zapewniły bezpieczne funkcjonowanie Placówki w sytuacji epidemicznej.

IV. Uwagi

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę:

Uwaga

NIK zwraca uwagę na konieczność opracowywania diagnoz psychofizycznych dzieci niezwłocznie po ich przyjęciu do Placówki i zamieszczanie w nich wskazań wyszczególnionych w § 14 ust. 4 rozporządzenia w sprawie pieczy zastępczej, jak również przygotowanie planu pomocy dziecku niezwłocznie po sporządzeniu diagnozy psychofizycznej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwagi

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

⁵³ Umowa użyczenia nr CRU/356/R/2020 z 5 listopada 2020 r. została zawarta z Miastem Częstochowa, w imieniu i na rzecz której działał MOPS.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 21 października 2021 r.

Kontroler

Waldemar Góra

Gł. specjalista kontroli państwowej

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

.....

